

Federatie van ouderverenigingen en gebruikersraden in instellingen
voor personen met een handicap

25 Jaar Fovig

Ontstaan

Groei

Evolutie

Actuele situatie

De feitelijke vereniging Fovig werd gesticht op 9 maart 1985. Fovig stond voor Federatie van Ouderverenigingen van Instellingen voor Gehandicapten. Het was de bedoeling om één jaar te werken met ondersteuning van het VIGBJ, het Verbond van Instellingen voor Gehandicapten en Bijzondere Jeugdzorg (momenteel VWV of Vlaams Welzijnsverbond) om nadien op eigen kracht verder te gaan en zich spoedig om te vormen tot vzw.

Het ontstaan van Fovig kwam niet zomaar uit de lucht vallen. Vanaf 1980 kwamen de oudercomités van de instellingen van de zusters van Liefde in Beerlegem en Lovendegem regelmatig samen. Vanaf 1981 werd dit verruimd tot alle instellingen van de congregatie in de provincie Oost-Vlaanderen. Kwatrecht en Lokeren kwamen er bij. Vanaf 1983 werd de werking uitgebreid tot de hele Vlaamse provincie. Ook Lovenjoel deed nu mee.

Van bij het begin leefde de idee dat er nood was aan een koepelorganisatie van ouder- en gebruikersverenigingen voor de instellingen van personen met een handicap. Georges De Poovere en Paul De Pauw waren de bezielers en pleitbezorgers van deze idee.

Men besloot de eigen kleine kring te verruimen en concrete stappen te ondernemen om organisaties buiten de congregatie er bij te betrekken. In januari 1983 werden verkennende contacten gelegd met KVG (Katholieke vereniging voor gehandicapten, nu Gezin en Handicap) en VLOC (Vlaamse oudercomités voor dove en slechthorende kinderen) Limburg. Simonne Janssens-Vanopppe en Jan Stevens waren de idee genegen, maar hadden de handen vol met de uitbouw van de eigen werking en konden bijkomend geen leidinggevende rol op zich nemen in een nieuwe landelijke koepelorganisatie.

In mei 1983 contacteerde men het nationaal bestuur van KVG via de heer Vastmans. Er kwam geen concreet antwoord. Men meldde alleen dat men eraan dacht om in de schoot van KVG een overlegplatform voor gehandicaptenzorg op te starten.

In september 1983 besloot men een bevraging te doen bij alle voorzieningen van het Fonds 81 in verband met de wenselijkheid van een koepelorganisatie voor gebruikersverenigingen. De initiatiefnemers voor deze bevraging waren de vijf reeds vermelde instellingen van de zusters van Liefde. 160 instellingen werden aangeschreven. 35 antwoorden kwamen binnen. De helft van deze voorzieningen antwoordde dat er nood was aan een koepelorganisatie en dat deze autonoom diende te functioneren. Het signaal dat gegeven werd was duidelijk.

Men legde opnieuw contacten met VLOC Limburg. Men bleef de idee genegen, maar leiding nemen bleef onmogelijk. Georges De Poovere en Paul De Pauw zaten echter niet stil. Ze bleven contacten leggen en zoeken. In november 1983 deed het KVG een andere belofte. Het zegde nu een werking voor ouders van gehandicapten in instellingen te willen opstarten in eigen schoot. Het VIGBJ integendeel meldde de zaak van een onafhankelijke koepelorganisatie genegen te zijn en de opstart logistiek te willen ondersteunen.

In maart 1984 was er een eerste algemene vergadering van oudercomités die betrokken wilden worden bij de oprichting. Deze gaf aan de initiatiefnemers het mandaat om een oplossing te zoeken. In september 1984 ontmoetten Georges De Poovere en Paul De Pauw Pierre Schreuders van het MPI te Oosterloo. Zij beslisten effectief van start te gaan. Gedurende één jaar zou men beroep doen op de logistieke steun van het VIGBJ om zo spoedig mogelijk autonoom verder te werken.

Op 9 maart 1985 was het dan eindelijk zover. Op de stichtingsvergadering werden de statuten van de feitelijke vereniging goedgekeurd. Initiatiefnemers tot de stichting waren de 31 aanwezige betalende leden op deze vergadering. Er werd een Raad van Bestuur aangesteld. Men besloot te starten met een tijdschriftje of ledenblad. Het eerste nummer verscheen in juni 85. Na de start sloten 52 oudercomités zich bij de nieuwe vereniging aan. Van in het begin waren er enkele markante aandachts- en actiepunten:

- De actie met de parkeervignetten en -kaarten
- Men wou ijveren voor:
  - o Een verblijfsovereenkomst tussen gebruiker en voorziening
  - o De aanwezigheid van een ouder in de Raad van Bestuur van de instelling.

Fovig trad meteen duidelijk handelend op. Wat het zegde was gedurfd en kritisch. Het zette een toon en stond op die manier onmiddellijk op de kaart.

Tegelijkertijd kreeg het krediet. Eindelijk kwam er een stem van gebruikers naar buiten vanuit de wereld van de instellingen, vanuit de residentiële en semi-residentiële zorg. Dit was tot op dat ogenblik nog niet gebeurd. Het was eerder gebruikelijk dat gebruikersverenigingen zich afzetten tegen de wereld van de voorzieningen. Fovig bracht hierin verandering.

Van bij het begin was er de wens om te kunnen werken met financiële en logistieke ondersteuning. Men hoopte medewerkers een tijdelijk betaalde opdracht te kunnen geven. Men wou het Epos van minister Steyaert laten bestuderen. De instellingen van Bachte, beerlegem en Lovendegem kwamen met giften over de brug. Het zou echter een wens en een droom blijven die nooit verder van de grond zou komen.

Op de stichtingsvergadering werd de eerste Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

- Voorzitter: De Poovere Georges
- Secretaris: De Pauw Paul
- Antwerpen: Daemen Jan, Fret Marcel, Potters-Oorts Maria, Schreuders Pierre
- Brabant: Joly Marc, Vander Ghinste Roger
- Limburg: Janssens-Vanoppen Simonne, Stevens Jan, Vanheusden Pol
- Oost-Vlaanderen: De Keyser Willy, Dumont Jean, Reyntjens Cécile
- West-Vlaanderen: Laekeman Herman, Timmerman Louis, Verbrugge Paul, Verhelle Mario

Op 22 maart 1986 reeds werd de feitelijke vereniging omgevormd tot vzw. Initiatiefnemers tot de stichting van de vzw waren: Mariaheem Beerlegem (De Poovere Georges), Spermalie Brugge (Timmerman Louis), Brussel (De Pauw Paul), H. Hart Deinze (De Keyser Willy), Sint-Juliaan Gent (Reyntjens Cecile), K.I.D.S Hasselt (Janssens-Vanoppen Simonne en Stevens Jan), Giels Bos Lille-Gierle (Fret Marcel), Maria Hulp der Christenen Oosterlo (Schreuders Pierre), Zonnelied Strijtem (Vander Ghinste Roger), Tordale Torhout (Verbrugghe Paul). Nieuwe statuten werden goedgekeurd. Een nieuwe Raad van Bestuur werd aangesteld. De samenstelling was nu als volgt:

- Voorzitter: De Poovere Georges
- Secretaris: De Pauw Paul
- Antwerpen: Dierickx Frans, Fret Marcel, Schreuders Pierre
- Brabant: De Cort R., Vander Ghinste Roger
- Limburg: Janssens-Vanoppen Simonne, Stevens Jan, Vanheusden Pol
- Oost-Vlaanderen: De Keyser Willy, Dumont Jean, Reyntjens Cécile
- West-Vlaanderen: Laekeman Herman, Timmerman Louis, Verbrugghe Paul,

In zijn slotwoord op deze tweede stichtingsvergadering zei Georges De Poovere het volgende over de doelstelling van Fovig:

"We hebben onze doelstelling vastgelegd in onze statuten: het promoten en verdedigen van de belangen en rechten van de door de ouderverenigingen vertegenwoordigde gehandicapten binnen de bestaande instellingen en voorzieningen, het bijdragen tot de optimale uitbouw van deze instellingen en voorzieningen en het vertegenwoordigen van voornoemde gehandicapten bij officiële instanties.

Wij zijn er dus voor de oudercomités in instellingen en voorzieningen van gehandicapten. Wij zijn de propagandisten voor een optimale uitbouw van deze instellingen en voorzieningen.

In deze instellingen en voorzieningen zijn er meerdere belangengroepen: beheer, personeel, bewoners, enz. Ik kan ze zelfs nog verder opsplitsen want eenieder van ons die een kind in een instelling heeft, kent de spanningen die er soms zijn tussen opvoed(st)ers en andere personeelscategorieën. Het gaat ons, hoewel bekommerd om het geheel, altijd in de eerste plaats om onze kinderen. Wanneer wij aandacht hebben voor instellingen en voorzieningen dan moet het dus steeds zijn met het oog naar onze kinderen"

Deze woorden blijven zonder twijfel ook op dit moment actueel en zijn bijzonder duidelijk met betrekking tot de doelstelling van Fovig.

Fovig heeft alles te danken aan zijn stichters, zo moge uit deze inleiding gebleken zijn.

Simonne Janssens-Vanoppen omschreef hun toon en stijl later als volgt:

“Samen wilden ze als ouders met ouders de gebroken mens herscheppen tot waardig wezen. Ze wilden de stem zijn van hen die altijd gezwegen hebben, omdat ze de woorden niet kennen, omdat hen het woord niet werd gevraagd of niet werd gegeven. Omdat te weinig ouders georganiseerd waren wensten ze bijkomende oudergroepen op te richten.

Hun stem kreeg klank en vond weerklank.

FOVIG kreeg stem en betekenis in het landschap van ouderverenigingen, organisaties en instellingen.

FOVIG werd gehoord, ook in directiekamers, zelfs op de ministeriële kabinetten.

FOVIG sprak over goede ordening en planning in de zorg naar mensen toe. FOVIG sprak over kleinschalige aanpak, over participatie van ouders en gebruikers, over normalisatie van mensen met een handicap. FOVIG sprak over kwaliteit van zorgverlening voor deze personen. FOVIG bracht een andere kleur in de beeldvorming omtrent die mensen. FOVIG brak binnen in heilige huisjes, gooide deuren en vensters open van te lang gesloten tehuizen.

FOVIG sprak over het grote belang van de kleine dingen.

FOVIG trad handelend op wijzend op de plichten van heden en trok de krijtlijnen voor de toekomst”.

Zij typeerde hun persoonlijkheden met de volgende woorden:

“Twee heren met ieder een eigen persoonlijkheid. Erg verschillend van voorkomen. Erg verschillend in woord en gebaar.

Georges, een begaafd schrijver-journalist, met een open karakter, directief in het leiden van vergaderingen.

Paul, een nette heer en bescheiden werker. Correct op zijn werk als secretaris, nauwgezet in het bijhouden en verwerken van documenten, adressen, rekeningen en verslagen.

Een tweespan dat mekaar wonderwel aanvulde en aanvoelde ook. Samen verstonden ze de kunst de bezieling van het gemeenschappelijk aanvoelen te verwoorden en door te geven”.

Na Georges De Poovere nam Paul Janssens gedurende acht jaar de fakkel over.

- Hij vertegenwoordigde onze vereniging op voortreffelijke wijze in de buitenwereld. Hij was voorzitter of lid van tal van werkgroepen en adviescommissies
- Hij zorgde regelmatig voor feedback met betrekking over het werk in deze verschillende overleg- en adviesgroepen
- Hij was een uitstekend hoofdredacteur voor het FOVIG-blad. De verantwoordelijkheid berustte al die tijd volledig op zijn schouders
- Hij had een goede en scherpe pen en droeg in belangrijke mate bij tot visieontwikkeling en stellingnamen
- Vooral zijn tekeningen werden bijzonder gesmaakt. Zij getuigden van een rake opmerkingsgave, zin voor humor en een groot relativeringsvermogen

Ook ten aanzien van Paul past een bijzonder woord van dank. Hij heeft veel gegeven aan Fovig. Veel uren en tijd werden opgeofferd, zomaar ... voor de goede zaak.

Een bijzondere vermelding verdient het ledenblad van Fovig. Het is sinds 1985 zonder ook maar één onderbreking verschenen. Het zijn sterke schouders die dit gedragen hebben, meer bepaald die van Georges De Poovere en Paul Janssens. Ondanks herhaalde en veelvuldige oproepen naar de leden en naar de Raad van Bestuur bleef de inbreng van hieruit steeds beperkt. Wij mogen Georges en Paul bijzonder dankbaar zijn dat ze dit hebben willen en kunnen doen. Dit waarmaken is geen sinecure geweest.

In al die jaren werd ook bijzondere aandacht besteed aan de algemene vergaderingen. Heel gevarieerde onderwerpen die interessant en bruikbaar waren voor de gebruikers zijn hier aan bod gekomen. Aan de verslaggeving werd grote zorg besteed. De meeste behandelde onderwerpen werden achteraf als documenten verwerkt en gebundeld. De recentste zijn terug te vinden op de website:

[1998 - 'Met Nieuwe Ogen' tekst van Ad Goos \[DOC\]](#)

[1999 - 'Een goed werkende gebruikersraad' door René De Wever \[DOC\]](#)

[1999 - 'De inbreng van de gebruiker bij de implementatie van het kwaliteitsdecreet in de voorziening' door Hilde Van Slembrouck \[DOC\]](#)

[2001 - 'Kwaliteitswerking in een voorziening' door Bies Henderickx \[DOC\]](#)

[2001 - 'Gedecentraliseerd wonen' door Georges De Poovere \[DOC\]](#)

[2001 - 'Het persoonsgebonden budget' door Jo De Niel \[DOC\]](#)

[2001 - 'Intimiteit, relatievorming, seksualiteit en seksueel misbruik' door Frans Snyers \[DOC\]](#)

[2001 - 'Vrijheidsbeperkende maatregelen' van St-Oda \[DOC\]](#)

[2003 - 'Personeelsbeleid' door Diane Serneels \[DOC\]](#)

[2004 - 'Verder zien : spiritualiteit van de kleine dingen' door Herman Wouters \[DOC\]](#)

[2004 - 'Gebruikersraad - oudercomité en bewonersraad' door Paul Janssens \[DOC\]](#)

[2005 - Bespreking 'Kwaliteit van leven' door panel deskundigen \[DOC\]](#)

[2006 - Nieuwe wet op de voorlopige bewindvoering door Luc Goutry \[DOC\]](#)

[2007 - Grenzen aan de participatie/Werking gebruikersraad door Lien Van de Wiel \[DOC\]](#)

[2008 - Presentatie 'Persoonlijke Toekomstplanning' \[PPT\]](#)

Wanneer Fovig de voorbije jaren overkijkt dan kan het terugblikken op enkele opmerkelijke realisaties:

- De brochure 'Een Oudercomité in 1,2,3' (1986)
- De SOS kaart (1986)
- De diareeks over het oudercomité naar aanleiding van 10 jaar FOVIG (1995)
- De brochure '10 jaar ideetjes' (1998)
- De brochure rond inspraak en participatie (1994)
- De bevraging rond Inspraak en Participatie (1997)
- De bevraging over 'Inkomsten en uitgaven' (1999)
- De map ten behoeve van gebruikersraden (2002)
- De brochures 'Raadeloos en Dagelijkse kost' over de dagprijs, de persoonlijke uitgaven en de supplementen) (2002, 2003) in samenwerking met KVG
- De code van goede praktijk (2006)
- De vragenlijst over kwaliteit op basis van de sectorspecifieke minimale kwaliteitseisen (2010)
- Het boek 'De zorg voor ouderwordende personen met een handicap. Een kleine wegwijzer' (2010)
- De diverse visieteksten
  - o Integratie (2001)
  - o Zorg op maat ... naar een vraaggestuurde zorg (2002)
  - o Kwaliteit van leven (2004)
  - o Dwingende aandachtspunten kwaliteit van zorg (2007)
  - o Recht op zorg (2008)
  - o Zorg en ondersteuning (2008)

Al die jaren heeft Fovig zich niet opgesloten in zijn eigen huisje. Steeds heeft het samenwerking met anderen geprobeerd en daar actief op aangestuurd. Zo is er in het begin melding gemaakt van contacten met KVG (Katholieke vereniging voor Gehandicaptten) en VIGBJ. Er waren in de beginjaren ook andere verkennende contacten met Fevarec (Federatie revalidatiecentra), VFG (Vlaams Federatie Gehandicaptten) die minder betekenisvol en belangrijk waren. Nadien is een regelmatig samenwerkingsverband ontstaan met de gebruikersverenigingen die we als bevriend mogen beschouwen: KVG, Similes vereniging voor gezinsleden en nabijbetrokkenen van personen met psychiatrische problemen), VVA (Vereniging voor autisme), VVHVG (Vereniging voor hulp aan verstandelijk gehandicaptten) (nu Inclusie). Deze verenigingen vormden later het familieplatform. Fovig vervulde hierin een actieve en inspirerende rol. Het onderhield goede contacten met het Fonds 81 (later Vlaams Fonds, nu VAPH), het kabinet, de werkgeversorganisaties (VWV en PPG of Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg), de werknemersorganisaties. Aan de koepel van gebruikersverenigingen het VGPH (Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap) verleende Fovig eerst schoorvoetend en later actief zijn medewerking. Het werkte steeds mee aan en nam verantwoordelijkheid op in de talrijke overleg- en adviesgroepen van de overheid en van de gebruikers. Het ondersteunde van in het begin volop de werking van het regionaal overleg. Op het

huidige ogenblik heeft het in de verschillende provincies ofwel de voorzitter ofwel de ondervoorzitter van het gebruikersoverleg of van de coördinerende stuurgroep.

Vanaf 1997 duikt in de folders van Fovig naast het woord onafhankelijk het woord pluralistisch op. We vonden geen sporen terug in ledenblaadjes en verslagen om deze levensbeschouwelijke keuze te staven op basis van inhoudelijke documenten.

In 2004 werden de statuten gewijzigd. De benaming wordt aangepast maar de afkorting bleef behouden. Fovig noemt vanaf toen: ‘Federatie van ouderverenigingen en gebruikersraden in instellingen voor personen met een handicap’. De doelstelling bleef behouden maar werd verfijnd en gepreciseerd. Fovig had vanaf nu niet alleen meer een opdracht naar de oudercomités en gebruikersraden toe maar ook naar individuele gebruikers. Van deze nieuwe bijkomende doelstelling is tot op heden weinig gerealiseerd.

Sinds 2004 beschikt Fovig ook over een eigen website. Deze wordt meer en meer het instrument om standpunten en visies kenbaar te maken en het is een uitstekend hulpmiddel om te communiceren met de leden.

Fovig bestaat vijfentwintig jaar. Het eerste parcours van betekenis is afgelegd. Vooraleer af te ronden geven we nog eens een overzicht van enkele objectieve feiten en data:

In de voorbije 25 jaar stonden volgende personen aan het roer:

Voorzitter:	1985-1997	De Poovere Georges
	1997-2005	Janssens Paul
	2005-nu	Callewaert Toon
Secretaris:	1985-1997	De Pauw Paul
	1997-nu	De Vos Luc

Het ledenbestand evolueerde als volgt:

2010	84	1997	60
2009	99	1996	
2008	100	1995	
2007	91	1994	
2006	97	1993	
2005	97	1992	41
2004	107	1991	
2003	101	1990	
2002	100	1989	
2001	90	1988	
2000	79	1987	42
1999	68	1986	53

1998	73	1985	52
------	----	------	----

Dat het ledenblad goed gelezen wordt moge blijken uit volgende cijfers:

2010	180	(waarvan 96 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2009	194	(waarvan 95 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2008	195	(waarvan 95 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2007	171	(waarvan 80 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2006	172	(waarvan 75 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2005	167	(waarvan 70 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2004	173	(waarvan 66 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2003	172	(waarvan 71 uitsluitend abonnement zonder lidgeld)
2002	168	
2001	157	
2000	148	
1999	119	
1998	196	
1987	57	

Een zilveren jubileum. Een gelegenheid om terug te blikken. Dank aan diegenen die de kar hebben geduwd en vandaag bereid zijn om ze verder te duwen. Het is niet altijd dankbaar om bijna zonder middelen en op basis van vrijwilligheid diezelfde inzet te blijven opbrengen. Maar we willen het hoofd fris houden en vooruit kijken naar de toekomst. De zorgvernieuwing die eraan komt willen we ondersteunen en kansen geven, zonder een kritische kijk en reflectie opzij te schuiven. Het zal niet allemaal rozengeur en maneschijn zijn wat op ons afkomt. Wat we vooral vaststellen is dat uitgerekend vandaag de gebruiker nog in belangrijke mate in de kou staat.

De persoon met handicap heeft geen recht op zorg. Er wordt geen echte zorggarantie hard gemaakt. De grootse groep van personen met handicap die wachten op zorg blijven in de kou staan. Er worden geen substantiële stappen voorwaarts gezet. Men blijft de schaarste herverdelen. Iedereen, van laag tot hoog, schrijft zich in in deze schaarste.

De gebruikersverenigingen kunnen op enige ondersteuning beginnen rekenen. Diegenen echter die van in het begin aan de wieg stonden van de gebruikerswerking en aan de weg getimmerd hebben blijven in de kou staan. Tot op vandaag kan Fovig op geen enkele ondersteuning rekenen vanwege de overheid. Dit geeft geen aangenaam gevoel. Bij momenten is het zelfs aanleiding tot wat zure oprispingen.

En toch willen we positief blijven en naar de kern terugkeren: de zorg voor onze kinderen en volwassenen met handicap in de voorzieningen. Op het einde van zijn slotwoord op de

stichtingsvergadering van de vzw Fovig zei Georges De Poovere hierover het volgende:

"Tot slot durf ik de wens uitdrukken dat wij gemeenschap blijven vormen, relaties verder uitbouwen, eenzaamheid blijven doorbreken, helpen dat mensen lukken, dat wij tot evenwicht komen tussen het geestelijke en materiële welzijn zodat instellingen en voorzieningen, voor onze kinderen een stukje thuis mogen zijn, waar ook ouders welkom zijn."

Mogen we deze gedachte goed voor ogen blijven houden

Want, ja ... daar willen we voor gaan en daarvan willen we willen blijven dromen. Dromen van een goede en hoogstaande zorg waar onze kinderen en volwassenen wel bij varen en gelukkig om kunnen zijn.

Omdat we deze droom mogen koesteren en omdat we daarvan in de voorbije 25 jaar reeds een stuk mochten realiseren is vooral een woord van dankbaarheid passend. Met dit gevoel willen we dan ook besluiten. In 1997 deed Simonne Janssens-Vanoppen dit reeds als volgt met de woorden van Herman Dessers naar aanleiding van het afscheid toen van Paul De Pauw en Georges De Poovere:

"Ik zwem een lied vol dankbaarheid"
Zwemmen is met 't water praten,
werk en zorgen achterlaten.
Luist'ren naar het lied der zee,
stoeien met de waterfee.
Zwemmen is als vleugels krijgen,
bijna d' aarde wat ontstijgen.
Tussen droom en werk'lijkheid,
tasten naar oneindigheid.
Zwemmen is zichzelf ontdekken,
d'armen naar de hemel strekken.
Zwemmen zweemt naar zaligheid.
Ik zwem een lied vol dankbaarheid.

Luc De Vos

Secretaris